

2.5.2012

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausunto Kilpailuviraston, Kuluttajaviraston ja Kuluttajatutkimuskeskuksen yhdistämisselvityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö on 24.4.2012 pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa Kilpailuviraston, Kuluttajaviraston ja Kuluttajatutkimuskeskuksen mahdollisesta yhdistämisestä (TEM 767/00.04.01/2012). Lausuntopyyntöön on liitetty 18.4.2012 päivätty taustamuistio otsikkoaiheesta. Pyydettyä lausuntona valtiovarainministeriö esittää seuraavaa:

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että virastojen toimintamuotoja ja organisaatorakenteita arvioidaan määrääjain ja kehitetään tuloksellisemman ja vaikuttavamman hallinnon muodostamiseksi. Kilpailuviraston ja Kuluttajaviraston sekä lisäksi harkittavan Kuluttajatutkimuskeskuksen (jäljempänä yhdessä ”virastot”) yhdistämisen hyödyt ja haitat sekä taloudelliset ja muut vaikutukset on selvitettävä huolellisesti ennen päätöksentekoa. Mahdollisen yhdistämisen toteuttamisen tulee edistää yhdistämisen piiriin kuuluvien virastojen toimintakykyä hoitaa lakimääräiset tehtävät nykyistä tehokkaammin ja laadukkaammin ja siten tuottaa kansalaisille ja yrityksille parempia palveluja.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että kilpailu- ja kuluttajavirastojen tuottamien palvelujen laatu ja tehokkuus kehittyvät osana valtiokonsernin toiminnan kehittymistä. Samalla toiminnan tarkastelun pitäisi kohdistua koko palveluketjuun (hallinnon eri tasot, poikkihallinnollisuus, asiakkaiden hallinnollinen taakka). Myös valvontatoiminnan ja käytäntöjen yhdenmukaistuminen puoltavat yhdistämistä. Toiminnan keskittämällä voitaneen lisäksi yhdenmukaistaa ja selkeyttää toiminnan pitkäaikaista suunnittelua ja tulosohjausta. Lähtökohtaisesti vaikuttaa järkevältä, että mahdollisesti luotavalla keskitetyllä organisaatioilla olisi käytössään mahdollisimman tarkkaa ja ajantasaista tietoa. Tämä puoltaa sitä, että myös Kuluttajatutkimuskeskuksen rooli yhdistämissuunnitelmissa selvitetään. Yhdistämisselvityksessä pitäisi myös selvittää mahdollisuudet toiminnoista luopumiseen. Tällaisia tehtäviä voi olla esimerkiksi tutkimussektorilla, jossa osa tehtävistä voitaisiin tuottaa tehokkaasti ja laadukkaasti valtionhallinnon ulkopuolella.

Kolmen melko pienen organisaation yhdistyminen pienehköksi virastoksi ei tietotekniikan järjestämisen kannalta juurikaan toisi lisää resursseja tai muita toiminnan edellytyksiä. Hieman alle kahden sadan henkilön organisaation ei kannata järjestää omaa tietotekniikan tuotantoa. Peruspalvelut kuten sähköposti tai työasemien ylläpito kannattaa hankkia ulkopuolelta. Valtionhallinnon näitä toimialariippumattomia palveluita

olla kokoamassa yhteen palvelukeskukseen. Se ei kuitenkaan pysty heti vuoden 2013 alusta ottamaan palveluita hoidettavakseen, mutta lähtökohdaksi olisi otettava uuden viraston organisoinnissa, että palvelut hankitaan tästä tulevasta palvelukeskuksesta. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla, että palvelut hankitaan siirtymäaikana Ahti-palvelukeskuksesta, josta ne sovittavan aikataulun mukaan siirtyvät uuteen palvelukeskukseen. Uusi virasto tarvitsee oman tietohallinnon, joka auttaa kehittämään viraston toimintaa tietojärjestelmien avulla sekä hankkii edellä kuvatut palvelut. Nykyisten virastojen toiminnan kuvauksista ei käy selville, miten paljon niillä on toimintaa tukevia järjestelmiä. Todennäköisesti niillä on vähintään asiantuntijajärjestelmät, joiden yhdistäminen tuo säästöä. Kokonaisarkkitehtuurin laatiminen ja ylläpito on mahdollista suuremmassa virastossa. Se on tietohallinnon yksi keskeinen tehtävä.

Voimassa olevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtion tietoturvallisuuden kehittämisestä 26.11.2009 linjataan tietoturvallisuuden kehittämisen periaatteet ja painopisteet. Periaatepäätöksen linjausten mukaisesti on tärkeää, että tietoturvallisuus, riskienhallinta sekä toiminnan jatkuvuus ja varautumisnäkökulmat otetaan huomioon Kilpailuviraston, Kuluttajaviraston ja Kuluttajatutkimuskeskuksen yhdistämisen valmistelussa. Samalla on syytä huomioida myös 1.10.2010 voimaan tulleen tietoturvallisuusasetuksen merkitystä organisaatioiden yhdistämisen suunnittelussa. Asetus edellyttää valtion organisaatioiden saavuttavan toiminnassaan tietoturvallisuuden perustason viimeistään 30.9.2013.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on selvää, että toimintojen uudelleen organisoimisen ja järjehtämisen tulee johtaa kustannustehokkuuteen ja säästöihin. Taustamuistion perusteella epäselväksi jää mahdollisen yhdistämisen tarkat taloudelliset vaikutukset. Hallinnon osalta muistiossa todetaan, että tarvittavalla aikavälillä hallinnollisia resursseja voitaisiin merkittävästi pienentää, mutta tarvittavaa aikajännettä tai tarkkoja perusteluja väitteelle ei esitetä. Samaa pätee säästöarvioihin koskien tietohallintoa ja muita tukitehtäviä. Näitä seikkoja on selvityksen edessä tarkennettava.

Yhdistämistä selvitettäessä on myös pohdittava, tarvitaanko mahdollisen uuden perustettavan viraston sisälle tehokkaita ns. palomuuereja, jotka rajaavat viraston eri yksiköiden, esimerkiksi kilpailuoikeudellisen yritysvalvonnan ja kuluttajansuojaoikeudellisen kuluttajavalvonnan, tiedonkulkua ja -saantia tarkoituksenmukaisella tavalla eri valmisteluprosessin vaiheissa eturistiriitojen välttämiseksi (kohta 3.4).

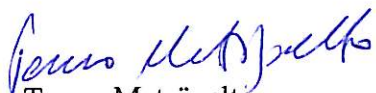
Valtiovarainministeriö pitää haasteellisena hankkeelle asetettua aikataulua. Virastojen yhdistämistä koskeva selvitys valmistellaan taustamuistion mukaan keväällä 2012 ja mikäli yhdistämisiin päädyttäisiin, uusi virasto aloittaisi toimintansa jo vuoden 2013 alussa. Mahdollisen yhdistämisen taloudelliset vaikutukset tulee käsitellä valtion talousarviokäsittelyprosessin ja sen aikataulujen mukaisesti.

Valtiovarainministeriö korostaa, että uudistuksen valmistelussa tulisi ottaa huomioon 26.1.2012 tehty valtioneuvoston periaatepäätös valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa. Kiireellisestä valmisteluajataulusta huolimatta olisi myös pystyttävä turvaamaan sidosryhmien kuulemismahdollisuudet.

Valtiovarainministeriö kannattaa laadittavaa yhdistymisselvitystä.

Raimo Sailas
valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Teuvo Metsäpelto
valtion työmarkkinajohtaja,
osastopäällikkö

Jakelu	Työ- ja elinkeinoministeriö
Tiedoksi	VM/ BO Kivinen VM/ JULK-ICT -toiminto Rissanen